

Informasjon

Om oss

Aktiviteter

Noen å snakke med

Hud & Helse

Bli medlem

For medlemmer

Medlemsfordeler

Min side

Send oss oppdateringer

Dine rettigheter

Tillitsvalgt i PEF

Information in other languages

By language

By diagnosis

Landsmøtet

Likepersonslogg

Hjem

Hidradenitis suppurativa

English | Українська (Ukrainsk) | Polski | Davvisámegillii (Samisk) | Русский (Russisk) | Español | Af-soomaali

Hidradenitis suppurativa (HS) lea kronalaš vuolšesullasaš liikedávda mii boahhtá fas ruovttoluotta ja mii dagaha kronalaš vuolšši vuoktamáddagiidda.

Hidradenitis suppurativa birra

Hidradenitis suppurativa (HS) – maiddáí gohčoduuvvon *acne inversa*, lea kronalaš vuolšesullasaš dávda mii dávjá ihtá manjil pubertehta agi.

HSas leat dábálaččat vearki nákkit, follikulara (čiekŋalis) nodi, abseassat (siedjanákkit), ja hávit mat ihtet eanas giedavuole, juolgegaskkain, čurtespáppain, čiččiid vuolde, bahtačoalis ja liikemáhiin.

DUODALAŠVUOHTA rievddada olbmoss olbmui. Muhtimiin leat gehppes givssit moatti sajis, earáin sáhttet gis leat muttolaš gitta duodalaš bákčasat mángga sajis rupmašis.

DIAGNOSA lea doavttir gii meroštallá pasieantta buozalmasvuoda historjja vuodul ja klinihkalaš liikki iskama vuodul. Sáhtttá leat hástaleaddji mearridit rievttis diagnosa árrat buozalmasvuodas, ja dan dihte sáhtttá dádi bahábut ádjánit mearridit rievttis diagnosa.

Sivva HSii

Juste mii lea sivvan ahte HS šaddá, ii leat ollislaččat kártejuvvon, muhto orru doaivumis ahte lea immunalogalaš, hormonalaš, genehtalaš ja eará fáktorat mat dagahit ahte buozalmasvuotta ihtá ja leavvá (1).

Duhpáborguheapmi ja buoidivuotta anilduvvojit riskafáktorin ja dakkárat mat doalahit dávdda.

HS ii boade das go lea infekšuvdna, heajos hygiena, ja ii leat njoammu!

Govva: HS čiččiid vuolde (Jasmine Ivanna Espy)

Dávdamearkkat ja sadji gos

DÁVDAMEARKKAT álggus buozalmasvuodas leat ánnas buđđosan gurrenráiggit vuovttain ja bivastatravssain. Dakko šaddet nákkit mat ráigánit ja siedja boahhtá olggos. Eará dovdomearkkat sáhttet leat čivhlesullasaš rievdamat liikkis ja liikemáđut. HS dávjá sáhtttá dagahit bákčasit, guohcahájat vuožus ja árpaid. Mii diehttelas čuohtá ollu pasieantta eallimii.

Govva: HS gieda vuolde (Govven: Jasmine Ivanna Espy, "skinfluencer" (@whoisivanna))

SOHKABEALLI váikkuha gokko lea. Nissonat ožžot dávjjimusat dávdamearkkaid vuolledábiide, bajágeahčen julggiid gaskka, čoarbbeliide, giedavuollái ja/dahje bahtasálvui. Dievddut dávjjimusat julggiid gaskka, čoarbbeliide, gieda vuollái, **perineum**, (bahtačoali ja vuolledábiid gaskka), bahtii ja/dahje bahtasálvui.

Beroškeahhtá sohkabeali, de lea dábálaš ahte sajit mat ruvehallet ja deattáhallet maid sáhttet gillát. Diekkár sajit sáhttet leat seakkáš, čoavjemáhcci dahje liiki mii dávjá lea čavgan bolohakkii dahje boahkána geažil.

DUODALAŠVUODAGRÁDA rievddada olbmoss olbmui. Muhtimiin sáhttet leat ovttaskas nákkit mat duos dás ráigánit, ja earáin sáhttet leat viidábut leavvan dávda mas beaivválaččat leat dávdamearkkat, eanet vuolši ja stuorát ráiggit.

SYSTEMABUOZALMASVUOHTA. HS lea oinnolaš liikkis, muhto dat kronalaš vuolši čuohtá eanet orgánaide ja lea pasieanttain geain lea HS, leat dávjjibut maid eará dávdad, nu gohčoduuvvon maid čuovvudávdad dávjjibut (komorbitehtat). HS čadno dávjá Crohn dávdi, ulceros kolihkka, deprešuvdnii ja metabola syndromii.

Eanet ovdamearkagovaid movt HS lea oaidnit, **deaddil deike geahččat Dermnet.**

HS gávdnojuvumi

OARJJABEALI MAILMMIS árvvoštallat mii ahte sullii 0,4 % fallehuvvon HS dávdas. Sullii 1 % Norgga álbmogis lea diet diagnosa, muhto dutkamát čájehit ahte nu oallugat go 1,7 % fallehuvvon HSain muhtomin eallimis (1, 2).

AHKI JA SOHKABEALLI. HS dávdamearkkat ihtet dábálaččat pubertehta agis dahje 40 jagiin. Nissonat fáhtehallet HSii dávjjibut go dievddut (1).

Govva: HS gieda vuolde (govven: Tøri Gjendal)

Prognosa ja dálkkodeapmi

HS LEA KRONALAŠ DÁVDA, mii mearkkaša ahte ii gávdno buorideaddji dálkkodeapmi. Lihkus gávdnojit mángga sorttat dálkasat, mat sáhttet addit buriid áigodagaid go leat unnit gillájumit dahje áigodagaid goas eai ova leat ge gillájumit. Makkár divššodeami vállje, vealtá das movt dávda čuohtá eallimii ovttas klinihkalaš duohtavuoda grádain (1).

RÁVVEJUOVO ahte ii beada ja gurre nákkiid ja abseassaid (1). Vaikko diet jođánit geahpida bákčasiid, de lea eanet go 90 % jáhkkimis ahte nággu dahje abseassa fas ihtá fargga.

DIKŠUNCEAHKIT. Mii sáhttit geahččat dálkkodan molssaeavttuid nu go ráidalas ceahkit. Vuolimus ceahkit leat geahppaset dávdadaide, ja dat alimus ceahkit leat sidjiide geat gillájit duodalaččat.

CEAHKKI 1 Diekkuid dikšut

- Topikala antibiotikhkka
- Antiseptalaš bassan

CEAHKKI 2 antibiotikhka ja kirurgija

- Antibiotikhkka tablehtat
- Kirurgalaš čuohtapadeapmi (ovdamearkan **deroofing** dahje CO2-laser)

CEAHKKI 3 immuna váikkuheadji dálkkodeapmi

- Boahkuheapmi Adalimumab:ain (biologalaš dálkkas)
- Loga eanet HS dálkkodeami birra dás (**dárogillii**)

Eallit HS:ain

Eatnasat geat gillájit HSain, vásihit ahte dat čuohtá eallinkvalitehtii ja mentála dearvašvuhtii eanet dahje unnit. Háhtat alces dieduid ja ádejevumi dahká ahte saddá geahppaset birget mentála nodiin mii čuovvu go lea kronalaš buozalmasvuotta. De lea maid álkít hállat buozalmasvuoda birra ja jearrat veahki birrasis.

BARGONÁVCCAT JA HEIVEHEAPMI. HS sáhtttá ráddjet bargonávccaid ja muhtimat guddet bargoeallima árrat. Eatnasat geain lea HS nákkejit gal doaibmat bargodilis jus heiveha dili dan láhkái. Heiveheapmi lea bargoaddi ovddasvástádus, ja ovttrasrádiid doaktáriin galgá du bargosadji heivehuvvot buoremusat du doaibman dási ektui.

DOARJJAORTNEGAT. Olbmot geain leat kronalaš liikedávdad, sáhttet oazžut doarjaga lihpariidda, mediisiinnalaš golahusmateriálaid, reseaptakehtes laktadoalahan dikšumii ja dálkasiidda. Oazžut mávssu ruovttoluotta álbmotoajus, de fertet vuos ochat beassat ortnega vuollái, maid du liikedoavttir dahká.

Loga eanet iežat vuoigatvuodaid birra ja vejolašvuoda oazžut mávssu ruovttoluotta

Leat go dus gažaldagat du vuoigatvuodaid birra jus leat kronalaš buohcci?
Čuojat FFO vuoigatvuodatelodnii Tlf. +476 23 90 51 55.